

15. 8. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

NS a NSS: Soukromoprávní předpoklady pro ručení člena voleného orgánu za daňové nedoplatky

Dne 18. 6. 2024 vydal Nejvyšší správní soud rozsudek č. j. 10 Asf 4/2024 - 38, ve kterém se přihlásil ke právnímu názoru, že správce daně je oprávněn samostatně posoudit a rozhodnout o povinnosti členů volených orgánů právnických osob s daňovými nedoplatky tyto uhradit z titulu zákonného ručení dle ustanovení § 159 odst. 3 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“).

Nejvyšší správní soud navázal na dřívější rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2024, č. j. 27 Cdo 1993/2023-454, v němž Nejvyšší soud zaujal stanovisko, že v případech, kdy se správce daně domnívá, že člen voleného orgánu právnické osoby ručí ze zákona za veřejnoprávní dluh, je správci daně svěřena pravomoc postupovat v souladu se zákonem č. [280/2009](#) Sb., daňovým řádem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DŘ“), a samostatně posoudit jako předběžnou otázku dle § 99 odst. 1 DŘ, zda jsou dány zákonné předpoklady pro vznik ručení člena voleného orgánu právnické osoby za nedobytné nedoplatky na dani.

Závěry z výše citovaných rozsudků lze považovat za kontroverzní, a to zejména z toho důvodu, že je tímto správci daně, jakožto orgánu veřejné správy, de facto svěřeno oprávnění samostatně posuzovat a rozhodovat ve věcech soukromoprávní povahy, konkrétně o otázce splnění předpokladů pro vznik a existenci zákonného ručení člena voleného orgánu právnické osoby, to vše za situace, kdy správce daně je následně oprávněn svá vlastní rozhodnutí následně též sám exekvovat, to vše bez možnosti přezkumu ze strany soukromoprávních soudů.

Podmínky vzniku ručení člena voleného orgánu právnické společnosti za dluhy společnosti

Podmínky a rozsah ručení člena voleného orgánu právnické osoby za její dluhy jsou dány hmotněprávním předpisem, konkrétně ustanoveními § 159 odst. 1 a 3 OZ, z nichž vyplývá, že členové volených orgánů odpovídají věřitelům za dluhy právnické osoby v rozsahu škody, kterou způsobili během výkonu funkce v důsledku porušení svých povinností vykonávat své funkce s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí, a to v rozsahu, v jakém nebyla škoda právnické osobě dosud nahrazena, vše však za předpokladu, že se věřitelé nemohou domoci plnění na právnické osobě samotné.

V obecné rovině tedy platí, že člen voleného orgánu právnické osoby neručí za její dluhy. Výše citované ustanovení OZ je pouze korektivem tohoto pravidla, vztaženým na situace, kdy dojde k porušení jeho zákonné povinnosti vůči právnické osobě počínat si s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a pečlivostí, či jinak řečeno, s péčí řádného hospodáře. K aplikovatelnosti těchto pravidel a řešení případů v praxi existuje poměrně bohatá judikatura, která není předmětem tohoto článku, nicméně lze očekávat, že bude zřejmě výrazně rozšířena v důsledku faktického přivolení k tomu, aby praktickou aplikaci prováděly nikoli výlučně soudy, nýbrž i správní orgány ve správním řízení, konkrétně správce daně v rámci řízení dle DŘ.

Uvedený stav pokládáme za vysoce rizikový z hlediska nezávislosti a nestrannosti rozhodování, neboť správce daně, jakkoli by měl při výkonu své působnosti takto postupovat, nelze přehlížet základní účely jeho činnosti, mezi které patří zabezpečení placení daní. Je tedy na místě pochybovat o tom, zda správce daně vůbec reálně může být zcela nestranný, pokud jde o objektivní hodnocení otázky způsobení škody právnické osobě členem jejího voleného orgánu při výkonu funkce jako primárního předpokladu vzniku ručení za dluh v podobě zjištěného, avšak nedobytného daňového nedoplatku.

Postup při vymáhání daňového nedoplatku na daňovém ručiteli

Jak bylo výše naznačeno, v předeslaných případech správce daně postupuje dle ustanovení § 171 DŘ, tedy po předchozím neúspěšném vymáhání daňového nedoplatku na daňovém subjektu se obrátí s výzvou k úhradě na takovou osobu, které zákon ukládá povinnost ručení, a zároveň této osobě stanoví lhůtu pro úhradu nedoplatku. V tento moment vstupuje daňový ručitel do role účastníka daňového řízení a jsou mu přiznána práva a povinnosti vyplývající z jeho procesního postavení.

Než však správce daně přistoupí k ručitelské výzvě, musí být nejprve závazně zodpovězena otázka existence ručení. Nebyla-li tato otázka již závazně posouzena jiným orgánem veřejné moci, správce daně postupuje podle ustanovení § 99 odst. 1 DŘ a tuto tzv. předběžnou otázku posoudí sám, tedy pro účely řízení rozhodne o tom, které osoby vystupují v role daňových ručitelů a v jakém rozsahu ručí za daňové nedoplatky daňového subjektu.

Podle výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu i Nejvyššího správního soudu by měl správce daně takto postupovat i tehdy, pokud jsou předpoklady pro vznik ručení za daňové nedoplatky soukromoprávní záležitostí řešenou v ustanoveních OZ, přičemž výzva adresovaná ručiteli k zaplacení nedoplatku je ale správním rozhodnutím, jehož přezkum je možný v rámci daňového řízení v odvolacím řízení před odvolacím orgánem, jehož rozhodnutí ve věci je již konečné a dále napadnutelné pouze správní žalobou, která automaticky neodkládá vykonatelnost rozhodnutí správce daně.

I tento závěr pokládáme za značně kontroverzní, neboť výzva na ručitele k zaplacení daňového nedoplatku právnické osoby je fakticky rozhodnutím v právní věci, která vyplývá ze vztahů soukromého práva. Lze tedy polemizovat o tom, zda by soudní přezkum těchto rozhodnutí správců daně (a odvolacích orgánů) měl být skutečně prováděn ve správním soudnictví a nikoli civilními soudy v rámci řízení dle části páté zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, přičemž druhá jmenovaná varianta by se nám jevila jako logičtější a v praxi bychom proto očekávali kompetenční spor podle zákona č. [131/2002](#) Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Závěr

Lze shrnout, že nebyvalá shoda Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu na právním názoru, že správce daně je oprávněn samostatně posuzovat a rozhodovat o ručitelském závazku člena voleného orgánu právnické osoby za její daňové nedoplatky, přináší nejen jistou kontroverzi z hlediska střetávání soukromého a veřejného práva, nýbrž také důvodné obavy členů volených orgánů právnických osob z aplikace daného právního názoru v každodenní praxi. Pro členy volených orgánů právnických osob by tento právní názor měl představovat především důrazné varování, že negativní důsledky porušení povinnosti počínat si při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře mohou nastat mnohem častěji a snadněji, než bývalo obvyklé.

PhDr. Mgr. Jan Ptáčník,
vedoucí advokát

Mgr. Kateřina Vyšínová,
advokátní koncipientka

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700
e-mail: info@plegal.cz

---

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020 o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES.

[2] Právní úprava by se neměla týkat nároků vzniklých do 24. 11. 2020, neboť dle návrhu zákona bude možné vést hromadná řízení až pro nároky vzniklé po tomto datu.

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)